

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Gyagyonszky Emil*
Cím: *A budafoki barlanglakások*

Forrás: *Népszava*

Bp
(Hely)

1928. 6. 7.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

361.1

Hely

Idő

"1928"

Személy

Uj. sz. sz.

333.32 "1928"

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Székesfővárosi házinyomda 1926 — 8891

A budafoki barlanglakások.

Ahol a sírok alatt laknak.

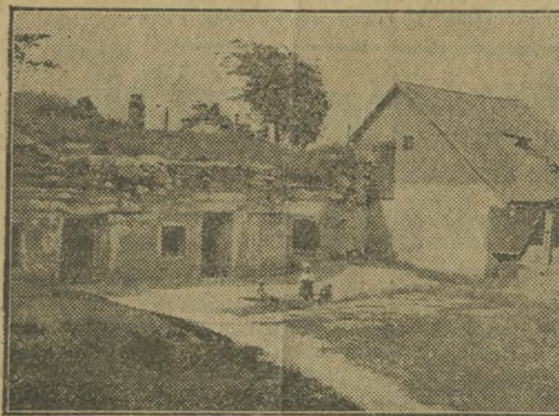
Körülbelül husz év telt el azóta, hogy első ízben jártam be Budafokot és irtam riportot az ottani lakásviszonyokról a *Népszavába*. Telt, mult az idő, az egész világ külső képe megváltozott, ám a budafoki katakombák még ma is állanak. Erre a megdöbbentő körülményre a *Népszava* vasárnapi száma hívta föl a figyelmet azzal, hogy a *Középpolitikai Szemle* rovatában szó esett két interpellációról, amit elvtársaink intéztek a barlanglakások ügyében Budafok város képviselőtestületében. E felszólalásból kitűnt, hogy Budafokon még ma is nagyon sokan laknak a hegyoldalakra vájt barlangszerű lakásokban és hogy éppen ezért a tüdőbetegek és egy éven alul levő betegek halálozási arányszáma az előbbi esztendőhöz viszonyítva, rosszabbodott. Kimentem hát újra Budafokra.

*

A borospincéknek és pezsgőgyártásnak ebben a speciális községében a lakásviszonyok tekintetében alig van változás, mert

egész utcásokat foglalnak le a katakombalakások,

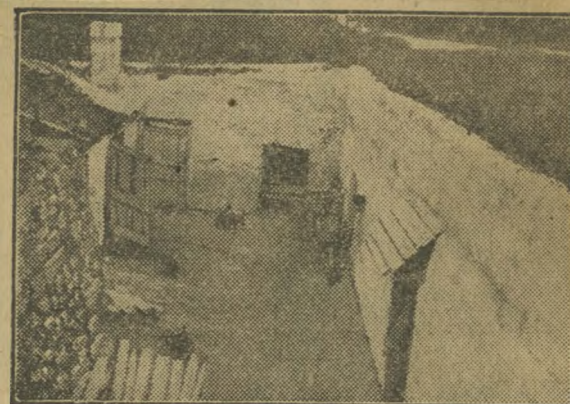
amelyekből csak a földből kinyuló kémény lát-

szik. Megy az ember gyanútlanul a simának látszó réten, dombtetőn és egyszerre csak meghökkenve, földbegyökerező lábbal megtorpan, mert előtte a váratlan, emberkézvájt,

négyszögletes gödör és annak fenekén az udvar, a négy oldalt nyíló rozoga ajtókkal, amik mind egy-egy budafoki lakásba vezetnek,

amely lakásokban a tüdővész ütötte föl a maga hadiszállását. Az ilyen földbesüllyesztett lakóházhoz keskeny lépcsőbejárat vezet, de láttam olyant is, amelyet a meredek hegyoldalnak támasztott létrán lehet csak megközelíteni. Ezen

a létrán kuszának föl-le a ház lakói: férfi, asszony, gyermek.

Van itt olyan ház is, amelynek

lakásbejárója mellett hatalmas, sötétnyílású barlang tátong

és lehel magából a betegségek miazmáit.

Aztán jön egy-egy családi ház, majd közvetlen utána újra a szegénységnek és nyomorúságnak a krátere. És e mélyedésekben, dombtető fenekére süllyesztett lakótelepeken szomorúan folyik a mindennapos élet. Munkásasszonyok mosnak, teregetik a fehérneműt; csenevész gyermekek kucorognak a fehérre meszelt sziklafalak aljában s itt-ott sertések is rőfögnek az udvarok fenekén, reménytelenül próbálkoznván a turással, mert a szikla nem föld, nem lehet felszántani.

A legkirívóbb kép azonban még csak ezután közvetkezik. Ott,

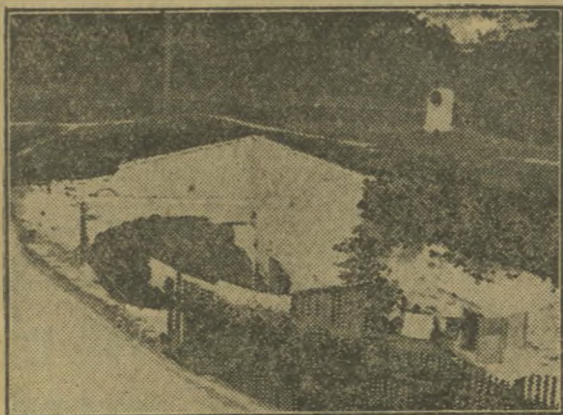
ahol Budafok temetője meredek szakadékban végződik, szegény emberek itt is meg-

telepedtek s közvetlen a fejük fölött levő sírok aljába furták bele a lakásaikat.

Jó, hogy a temető szélén kidőltek a keresztek, mert ha állnának, ugy a lakások kéményei beleékelődnének a keresztek közé, ami aztán páratlan látványosság volna! Ám a temetőfenéki lakásoktól talán 50 méternyire, a sírok között áll az új halottasház, homlokzatán a találól fölirattal:

*„Voltam, ami vagy.
Leszel, ami vagyok.“*

Ezt a halottakkal mondatja a város s ha utánagondolunk, igaza is van. „Voltam, ami vagy“, ez azt jelentheti, hogy a sír alatt nyugvó már életében is a föld alatt lakott,

persze Budafokon; „Leszel, ami vagyok“, pedig ugy is értelmezhető, hogy aki erre tölti az életet, halála után is sirlakó marad. Nincs hát mitől tartania, mert már életében megszokhatta... Így alakul itt át a szép mondás értelme.

Amint járok a furcsa utcáskorok között, amint föl-fölemelem a fényképezőgépet, senki csodálkozóan vagy meglepetve meg nem áll: megszokott dolog ez itt. *Érdekességeket szerető látogatók sűrűn fordulnak meg erre-felé, fotografálnak s viszik a képeket haza,*

mutogatni a csodát, amely csoda ugyan, de, sajnos, nem olyan, amely a közmondás szerint

csak három napig tart. Nem, ez a csoda már husz év előtt is megvolt s ki tudja, meddig is marad meg?

A városi képviselőtestületben helyetfoglaló elvtársaink mindent elkövetnek, hogy Budafokot megfosszák e szomorú nevezetességtől. *Városi lakások építését szorgalmazzák.* A város épített is már kislakásokat, azonban — amint a *Népszava* vasárnap megjelent tudósításából kiderül — ezeknek oly magasra szabta a lakkbérét, hogy csak nehezen voltak kiadhatók s a barlanglakók közül mindössze tizenhárom vette igénybe e kislakásokat,

a többi megmaradt a halottak szomszédságában és a sötét katakombákban,

mert nem futja a városszabta házbérekre. Most e bérek leszállítása érdekében dolgoznak ottani elvtársaink s ha erőlködésüket siker koronázza, ugy kiürülnek a tüdővész tanyái s Budafok munkásnépe napfényes, egészséges lakásokba kerül, míg a barlangokat lassan-lassan betemeti majd a futóhomok...

*

Mielőtt elszágnál velem a villamos, még egyszer *arrafelé* nézek. A földbesüllyesztett udvarokból nem látszik semmi. Talán szegyenkezsükben bujtak a föld alá? Innen csak a tornyos villákká maszkirozott szeszgyárak látszanak. Annak a bizonyos éremnek a fényes oldalai.

Gyagyovszky Emil.